

Lieta C-46/23**Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu****Iesniegšanas datums:**

2023. gada 31. janvāris

Iesniedzējtiesa:

Fővárosi Törvényszék (Galvaspilsētas Budapeštas tiesa, Ungārija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2022. gada 8. decembris

Prasītāja:

Budapest Főváros IV. Kerület Újpest Önkormányzat Polgármesteri Hivatala (Galvaspilsētas Budapeštas IV rajona Ujpeštas pašvaldības dome)

Atbildētāja:

Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (Datū aizsardzības un informācijas brīvības valsts iestāde, Ungārija)

[*omissis*: administratīva informācija]

Lēmums

Šī tiesa aptur tiesvedību un uzdod Eiropas Savienības Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- 1) Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula; turpmāk tekstā – “VDAR”) 58. panta 2. punkts, konkrētāk, tā c), d) un g) apakšpunkts ir interpretējams tādējādi, ka valsts uzraudzības iestāde, īstenojot savas korektīvās pilnvaras, var izdot rīkojumu pārzinim vai apstrādātājam dzēst nelikumīgi apstrādātos personas datus, pat ja datu subjekts to nav tieši pieprasījis saskaņā ar VDAR 17. panta 1. punktu?
- 2) Gadījumā, ja atbilde uz pirmo prejudiciālo jautājumu būtu tāda, ka uzraudzības iestāde var izdot rīkojumu pārzinim vai apstrādātājam dzēst

nelikumīgi apstrādātos personas datus, pat ja datu subjekts to nav pieprasījis, vai tas tā ir neatkarīgi no tā, vai personas dati ir vai nav iegūti no datu subjekta?

[*omissis*: valsts procesuālo tiesību jautājumi]

Pamatojums

Fakti

- 1 2020. gada februārī prasītāja nolēma piešķirt finansiālo atbalstu (turpmāk tekstā – “atbalsts”) iedzīvotājiem, kas pieder pie mazāk aizsargātām grupām COVID-19 pandēmijā un kas atbilst noteiktām prasībām (piemēram, viņi ir sasnieguši pensionēšanās vecumu vai viņiem ir tiesības uz noteiktiem sociāliem pabalstiem), tādēļ vērsās *Magyar Államkincstár* (Ungārijas Valsts kase; turpmāk tekstā – “Valsts kase”) un *Budapest Főváros Kormányhivatala IV. Kerületi Hivatala* (Galvaspilsētas Budapeštas valdības pārstāvniecības IV rajona birojs, Ungārija; turpmāk tekstā – “Rajona birojs”), lai iegūtu personas datus, kas ir nepieciešami, lai noteiktu attiecināmības kritērijus, konkrētāk, fizisko personu identifikācijas pamatdatus un sociālās apdrošināšanas numuru. Valsts kase un Rajona birojs apmierināja šos datu pieprasījumus.
- 2 Lai izmaksātu atbalstu, prasītāja pieņēma *Újpest+ Megbecsülés Program bevezetéséről szóló 16/2020. (IV. 30.) önkormányzati rendelet* (2020. gada 30. aprīļa Pašvaldības dekrēts 16/2020 par programmas “*Újpest+ Megbecsülés*” ieviešanu), kas tika grozīts un papildināts ar 2020. gada 15. jūlija Pašvaldības dekrētu 30/2020. Šajos dekrētos bija ietverti attiecināmības kritēriji atbalsta saņemšanai.
- 3 Prasītāja apkopoja no Valsts kases un Rajona biroja saņemtos datus datu bāzē, kura izveidota tās programmas īstenošanai, un noteica unikālu identifikatoru un svītrkodu katram datu kopumam.
- 4 Saņemot sabiedrības interesēs iesniegtu paziņojumu, atbildētāja izmeklēja minētos datu apstrādes gadījumus 2020. gada 2. septembrī uzsāktās oficiālās pārbaudes gaitā un pēc tam uzsāktajā datu aizsardzības administratīvajā procesā.
- 5 2021. gada 22. aprīļa lēmumā [...] atbildētāja atzina, ka prasītāja bija pārkāpusi tostarp vairākus VDAR 5. un 14. panta noteikumus un šīs regulas 12. panta 1. punktu. Tā tostarp norādīja, ka bija pārkāpti noteikti VDAR 14. panta noteikumi, jo prasītāja nebija mēneša laikā informējusi datu subjektus par saistībā ar programmu “*Újpest+ Megbecsülés*” apstrādāto viņu personas datu apjomu, par datu apstrādes nolūku un par datu subjektu tiesību īstenošanu. Atbildētāja izdeva rīkojumu prasītāja saskaņā ar VDAR 58. panta 2. punkta d) apakšpunktu dzēst to datu subjektu personas datus, kuriem saskaņā ar Rajona biroja un Valsts kases sniegto informāciju būtu bijušas tiesības uz atbalstu, bet kuri to nebija lūguši. Atbildētāja uzskatīja, ka arī Valsts kase un Rajona birojs bija pārkāpuši datu

apstrādes noteikumus. Tāpat tā gan prasītājai, gan Valsts kasei uzlika naudas sodu par datu aizsardzības pārkāpumu.

- 6 Lēmuma pamatojumā papildus iepriekš minētajiem VDAR pantiem atbildētāja atsaucās uz minētās regulas 2., 4., 6. un 83. panta noteikumiem, kā arī uz tās 58. panta 2. punkta b) un j) apakšpunktu, uz *az információs szabadságról és információs önrendelkezési jogról szóló 2011. évi CXII. törvény* (2011. gada Likums CXII par tiesībām uz pašnoteikšanos informācijas jomā un informācijas brīvību), uz *a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény* (1993. gada Likums III par sociālo pakalpojumu un sociālo pabalstu pārvaldību) un uz prasītājas pieņemtajiem iepriekš minētajiem pašvaldības dekrētiem. Visbeidzot atbildētāja izdeva prasītājai rīkojumu saskaņā ar VDAR 58. panta 2. punkta d) apakšpunktu dzēst to datu subjektu personas datus, kuriem saskaņā ar Rajona biroja un Valsts kases sniegto informāciju bija tiesības uz atbalstu, bet kuri to nebija pieprasījuši.

Strīds starp pusēm

- 7 Prasītāja šajā administratīvajā lietā apstrīd atbildētājas lēmumu [...].
- 8 Saistībā ar lēmuma daļu, kurā ir uzdots dzēst personas datus, prasītāja apgalvo, ka VDAR 58. panta 2. punkta d) apakšpunkts nedod tiesības atbildētājai izdot šādu rīkojumu. Šajā ziņā tā atsaucas uz *Fővárosi Törvényszék* (Galvaspilsētas Budapeštas tiesa) spriedumu 105. K. 706.125/2020/12 (turpmāk tekstā – “galīgais spriedums”), kuru atstāja spēkā *Kúria* (Augstākā tiesa, Ungārija) spriedumā Kfv.II.37.001/2021/6 (turpmāk tekstā – “*Kúria* spriedums”).
- 9 Prasītājas ieskatā, atbildētājas prakse neatbilst valsts pārvaldes tiesiskās drošības un likumības principiem, kas veido tiesiskumu, jo citā lēmumā – par kuru bija lieta, kas tika pabeigta ar galīgo spriedumu –, atbildētāja tikai konstatēja pārkāpumu, bet neminēja nevienu VDAR 58. panta noteikumu kā juridisko pamatu rīkojuma par dzēšanu izdošanai, bet lēmumā, par kuru ir šī tiesvedība, ir minēts VDAR 58. panta 2. punkta d) apakšpunkts. Pēc citu atbildētājas lēmumu izvērtēšanas prasītāja norāda, ka atbildētāja katrā no gadījumiem ir atsaukusies uz dažādām tiesību normām, uzdodot pārzinim dzēst datus, kā, piemēram, uz VDAR 58. panta 2. punktu – nekonkretizējot – [...], VDAR [...] 58. panta 2. punkta c) apakšpunktu, VDAR [...] 58. panta 2. punkta d) apakšpunktu un VDAR [...] 58. panta 2. punkta g) apakšpunktu. Prasītāja apgalvo, ka pārziņa pienākums dzēst datus neatkarīgi no datu subjekta pieprasījuma izriet nevis no VDAR 17. panta 1. punkta, bet gan no šīs regulas 5. panta, jo dzēšana saskaņā ar VDAR 17. pantu var tikt interpretēta tikai kā datu subjekta tiesības un 17. panta 1. punkta teikuma otro daļu var interpretēt tikai šo tiesību īstenošanas kontekstā, pakārtojot to datu subjektu tiesību īstenošanai, nevis patstāvīgi.
- 10 Atbildētāja šajā administratīvajā lietā ir ierosinājusi uzsākt prejudiciālā nolēmuma procedūru par jautājumu, kas būtībā ir identisks šī nolēmuma rezolutīvajai daļai.

Turklāt līdztekus šai procedūrai atbildētāja *Alkotmánybíróság* (Konstitucionālā tiesa, Ungārija) iesniedza konstitucionālo sūdzību par *Kúria* spriedumu.

- 11 Ar 2022. gada 23. marta lēmumu 3110/2022 (turpmāk tekstā – “*Alkotmánybíróság* lēmums”) *Alkotmánybíróság* atzina, ka *Kúria* spriedums un galīgais spriedums ir pretrunā *Alaptörvény* (Ungārijas Pamatlikums) un tāpēc tos atcēla. *Alkotmánybíróság* atsaucās uz Eiropas Datu aizsardzības kolēģijas (turpmāk tekstā – “Kolēģija”) atzinumu 39/2021, kurā lemts par to, vai VDAR 58. panta 2. punkta g) apakšpunkts var būt juridiskais pamats uzraudzības iestādes izdotam rīkojumam par personas datu dzēšanu tad, ja datu subjekts to nav pieprasījis. Kolēģija atzina, ka VDAR 17. pants paredz divus atšķirīgus dzēšanas gadījumus, kas ir savstarpēji neatkarīgi (pirmais ir dzēšana pēc datu subjekta pieprasījuma un otrais ir dzēšana kā pārziņa autonomas pieņemšanas), tādēļ uzskatīja, ka VDAR 58. panta 2. punkta g) apakšpunkts ir atbilstošs juridiskais pamats, lai pēc iestādes ierosmes dzēstu nelikumīgi apstrādātus personas datus. *Alkotmánybíróság* lēmumā norādīja, ka saskaņā ar Ungārijas Pamatlikuma E panta 2. un 3. punktu un VI panta 4. punktu un atbilstoši VDAR – Savienības tiesību aktam, kas nodrošina datu aizsardzības un informācijas brīvības vienādu piemērošanu, atbildētājai ir tiesības pēc savas ierosmes izdot rīkojumu dzēst nelikumīgi apstrādātus personas datus, tostarp tad, ja datu subjekts to nav pieprasījis.
- 12 Atbildētāja ir atsaukusi savu priekšlikumu iesniegt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, ņemot vērā *Alkotmánybíróság* lēmumu.

Atbilstošās Savienības tiesību normas

- 13 Saskaņā ar VDAR 17. panta 1. punkta d) apakšpunktu datu subjektam ir tiesības panākt, lai pārzinis bez nepamatotas kavēšanās dzēstu viņa personas datus, un pārziņa pieņemšana ir bez nepamatotas kavēšanās dzēst personas datus, ja tie ir apstrādāti nelikumīgi.

Saskaņā ar VDAR 58. panta 2. punkta c), d) un g) apakšpunktu katrai uzraudzības iestādei ir šādas korektīvās pilnvaras:

- c) izdot rīkojumu pārzinim vai apstrādātājam izpildīt datu subjekta pieprasījumu īstenot viņam saskaņā ar šo regulu piešķirtās tiesības;
- d) izdot rīkojumu pārzinim vai apstrādātājam saskaņot apstrādes darbības ar šīs regulas noteikumiem, vajadzības gadījumā – konkrētā veidā un konkrētā laikposmā;
- g) izdot rīkojumu par personas datu labošanu vai dzēšanu, vai apstrādes ierobežošanu, ievērojot 16., 17. un 18. pantu, un par šādām darbībām informēt saņēmējus, kuriem personas dati ir izpausti, ievērojot 17. panta 2. punktu un 19. pantu.

Atbilstošās Ungārijas tiesību normas

- 14 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir iesniegts tikai VDAR piemērošanas kontekstā, kas ir tieši piemērojama valsts līmenī, tādēļ nav nepieciešams izklāstīt attiecīgo Ungārijas tiesisko regulējumu.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 15 Šī tiesa lūdz Eiropas Savienības Tiesai sniegt norādījumus par VDAR 17. panta 1. punkta interpretāciju saistībā ar tās 58. panta 2. punktu, konkrētāk, saistībā ar uzraudzības iestādes korektīvajām pilnvarām saskaņā ar minētā panta c), d) un g) apakšpunktu.
- 16 Proti, atbildētājas administratīvā prakse nav vienveidīga attiecībā uz nelikumīgi apstrādāto personas datu dzēšanas rīkojumu, jo dažādos lēmumos tā norāda atšķirīgas VDAR normas kā dzēšanas rīkojuma juridisko pamatu vai šādu normu nav norādījusi vispār.
- 17 Šī tiesa uzskata, ka VDAR 17. pantā paredzētās dzēšanas tiesības ir noteikti jāinterpretē kā datu subjekta tiesības, un 1. punkts neietver divus atšķirīgus dzēšanas juridiskos pamatus, bet gan šī punkta teikuma otrā daļa (“pārziņa pienākums ir bez nepamatotas kavēšanās dzēst [datu subjekta] personas datus”) ietver pārziņa turpmāko pienākumu, kurš izriet no šī teikuma pirmās daļas. Tādējādi, pretēji Kolēģijas atzinumam 39/2021, šī tiesa uzskata, ka VDAR 17. pantā paredzētās dzēšanas tiesības var tikt interpretētas tikai kā datu subjekta tiesības. Par to liecina tas, ka VDAR oriģinālais teksts angļu valodā atsaucas uz pārziņa pienākumu ar sakārtojuma saikli “and” starp 17. panta 1. punkta teikuma pirmo un otro daļu. Ungāru valodas versija ietver saikli “pedig”, kas ir nenoteiktāks.
- 18 Ir jāņem vērā arī tas, ka datu subjekts var būt ieinteresēts ar viņu saistīto personas datu apstrādē, lai arī uzraudzības iestāde izdod rīkojumu pārzinim dzēst datus, tostarp nelikumīgas apstrādes dēļ. Šādā gadījumā uzraudzības iestāde īstenotu datu subjekta tiesības pret viņa gribu.
- 19 Tādēļ ir jāatrisina jautājums par to, vai neatkarīgi no tā, vai datu subjekts īsteno savas tiesības, valsts uzraudzības iestāde var noteikt pārzinim vai apstrādātājam pienākumu dzēst nelikumīgi apstrādātos personas datus, un – apstiprinošas atbildes gadījumā – ar kādu juridisko pamatu, ņemot vērā, konkrētāk, to, ka VDAR 58. panta 2. punkta c) apakšpunkts nepārprotami balstās uz datu subjekta tiesību īstenošanas pieprasījumu un ka d) apakšpunkts vispārēji nosaka, ka apstrādes darbībām ir jāatbilst VDAR, bet g) apakšpunktā ir atsauce tieši uz VDAR 17. pantu, kuru, kā tika izskaidrots iepriekš, arī nevar interpretēt, neņemot vērā datu subjekta tiešu pieprasījumu par personas datu dzēšanu.
- 20 Ja uzraudzības iestāde var izdot rīkojumu pārzinim vai apstrādātājam dzēst nelikumīgi apstrādātos personas datus, tostarp tad, ja datu subjekts to nav

pieprasījis, šī tiesa arī jautā, vai, izdodot dzēšanas rīkojumu, var izdarīt nošķirumu atkarībā no tā, vai personas dati ir iegūti no subjekta (ņemot vērā pārziņa pienākumu, kas ir minēts VDAR 13. panta 2. punkta b) apakšpunktā) vai arī tie nav iegūti no datu subjekta (saistībā ar pārziņa pienākumu saskaņā ar VDAR 14. panta 2. punkta c) apakšpunktu).

- 21 [omissis: valsts procesuālo tiesību jautājumi]
- 22 [omissis: valsts procesuālo tiesību jautājumi]

Budapeštā, 2022. gada 8. decembrī.

[omissis: paraksti]

DARBBA VERSIJA